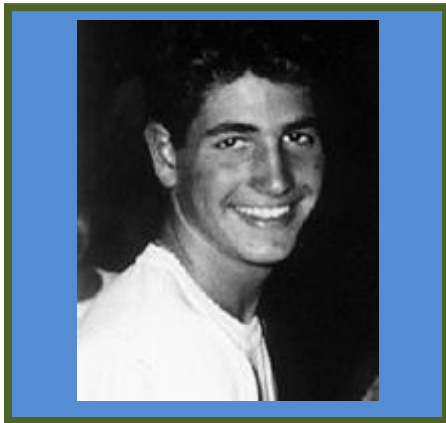

דודי חסון הי"ד

בגליון 14 סיפרתי על ערן גואטה שנרצח בפיגוע הכפול בצומת בית ליד, 22 בינואר 1995. למרות שביקרתי ליד האנדרטה וחפשתי באינטרנט, לא מצאתי רשימה של כל החללים ביום הנורא ההוא. חבר בשם אבידע הפנה את תשומת לבי ואני מתקן את התקלה בלב חפץ. גם **דוד חסון – דודי** ז"ל היה בין קרבנות הפיגוע, חייל אשקלוני משלנו. תמונתו מובאת כאן מאתר יזכור. לכבודו.

העבר שלנו

ידידי בירושלים, ד"ר עופר דרורי, מעלה את הירחון הזה דרך קבע גם לאתר אינטרנט שלו. לאחרונה דיווח לי שרק אצלו נספרו 3,500 ביקורים בירחון זה שלנו. הפתעה. עופר גם עורך אתר בשם "**אתר הגבורה**" להנצחת כל גיבורי ישראל. חשוב! שלכם, למען שימור העבר של כולנו, עופר עידן,

idan.ofar@gmail.com

ברכות לבני

עם פתיחתה המחודשת של

ספרי

חנות הספרים במרכז אפרידר

דברי ימי אשקלון

ירחון חגיגי שמחזיר את אשקלון למקורות - גליון 15 1.2.2013

פורים שמח!

מאיר דינר מפתיע אותנו היום עם ארבעה צילומי פורים של כיתתו משנות החמישים. אפשר לראות בתמונותיו כי לימודי הילדים באפרידר החלו בתוך בתי מגורים רגילים, בטרם נבנה בית הספר "בית יחזקאל". תודה ענקית שלוחה מכולנו. יהיה המשך מפתיע.

המלאכים בתחתית עמוד זה הם ארבעה מתלמידיה של המורה טקלה כרמון ז"ל. מורה שלימדה בבית הספר בן צבי כיתות א' בלבד, למיטב ידיעתי. שמותיהם חסויים. התמונה נשלחה בידי מורדי אסיג, מלאך אחד מהחבורה. הפתעה יא אחי!

מכיוון שפורים התשע"ג יחול השנה בחודש פברואר למניינם, זוהי יריית הפתיחה לצילומים רבים מספור בעניין זה שנחשפים כאן והיום בגליון. זכינו לאוצר לא צפוי מתהלוכת פורים שהתקיימה כנראה ברחוב הרצל בשנת 1962, היא תשכ"ב. התהלוכה נקראה בשם "אשקלודע" והיא צעדה לאורך רחוב הרצל שבעיר, שנים רבות לפני שהיה למדרחוב. חוויה אמיתית לראות גם את החנויות של הימים ההם, לא רק את התהלוכה הססגונית שצולמה בשחור-לבן. לצד צועדי אשקלון ותחפושותיה, השתתפו בתהלוכה גם גמדים אורחים: ילדי קיבוץ ניצנים ובית הספר האזורי הצמוד אליהם. שיתוף פעולה מיוחד לכבוד חג פורים.

התמונות נמסרו לנו בידי ברכה אריס, מאוספו הפרטי של חיים אריס המנוח – בעלה. חיים היה מנהל המחלקה לאירועים ותיירות באשקלון. לפני תפקידו זה, חיים גם הדריך להקות ריקוד ושימש כמרקיד ריקודי עם במשך תקופה ארוכה במועדונים ובמרכז הנוער העירוני שהיה ואינו. באחת התמונות גם תראו את חיים לצדו של אריה תגר – ראש העיר – בעת חלוקת פרסים לבעלי תחפושות מוצלחות. לרגל פורים – נושאים אחרים ימתינו בצד....

תודתנו לברכה אריס ולכולם!

מצטלם לי מייד – פוטו גד!

שנות החמישים העליונות

לצד המעברות נטולות החשמל, כמו גם בתי מגדל הישנים, עדיין הייתה רוח נעורים בקרב תושבי אשקלון. צוק העתים לא מנע מאיש לחגוג מדי פעם, כשרק נמצאה לחבר'ה סיבה למסיבה.

היום נחשפת כאן סדרת צילומים על הצד היותר שמח בחיי הקהילה הצעירה גם בזכות ידל'ה [יהודה] סגל המנוח. האיש ששרת **בלהקת פיקוד דרום** בתחילת שנות החמישים ומאז האקורדיון ליווה אותו לאורך עשרות שנים. גם אותנו.

בצילום העליון משמאל נראה ידל'ה בכנס ותיקי הלהקה שהתקיים בקיבוץ דביר, בשנת 1998. תזהו אותו עומד בצד שמאל.

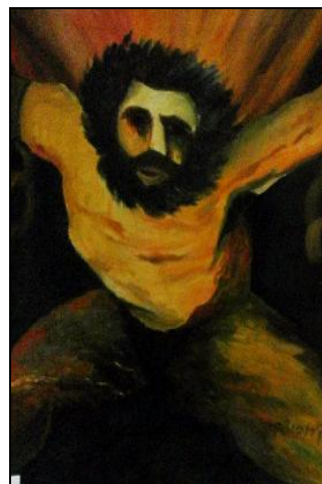
בצילום המרכזי החץ מצביע על ראשו, הטר"ש הנעבעך... לצידו יושב עם שפמפם יענקל'ה בודו בצעירותו, כמובן. האמצעי בין שלושת העומדים – אלברט כהן. [1953]

התמונה התחתונה צולמה באשקלון. ותיקי העיר יזהו כאן את שעיה ממסעדת "הנצחון" ועוד. ידל'ה עומד, שוב, משמאל.

מאחר ואוצר התמונות של ידל'ה יכול למלא כמעט גליון שלם, נטפסף לכם מעט מדי פעם, ונזכור שימי הצנע של שנות החמישים לא היו לגמרי שחורים. רק השוק היה שחור...

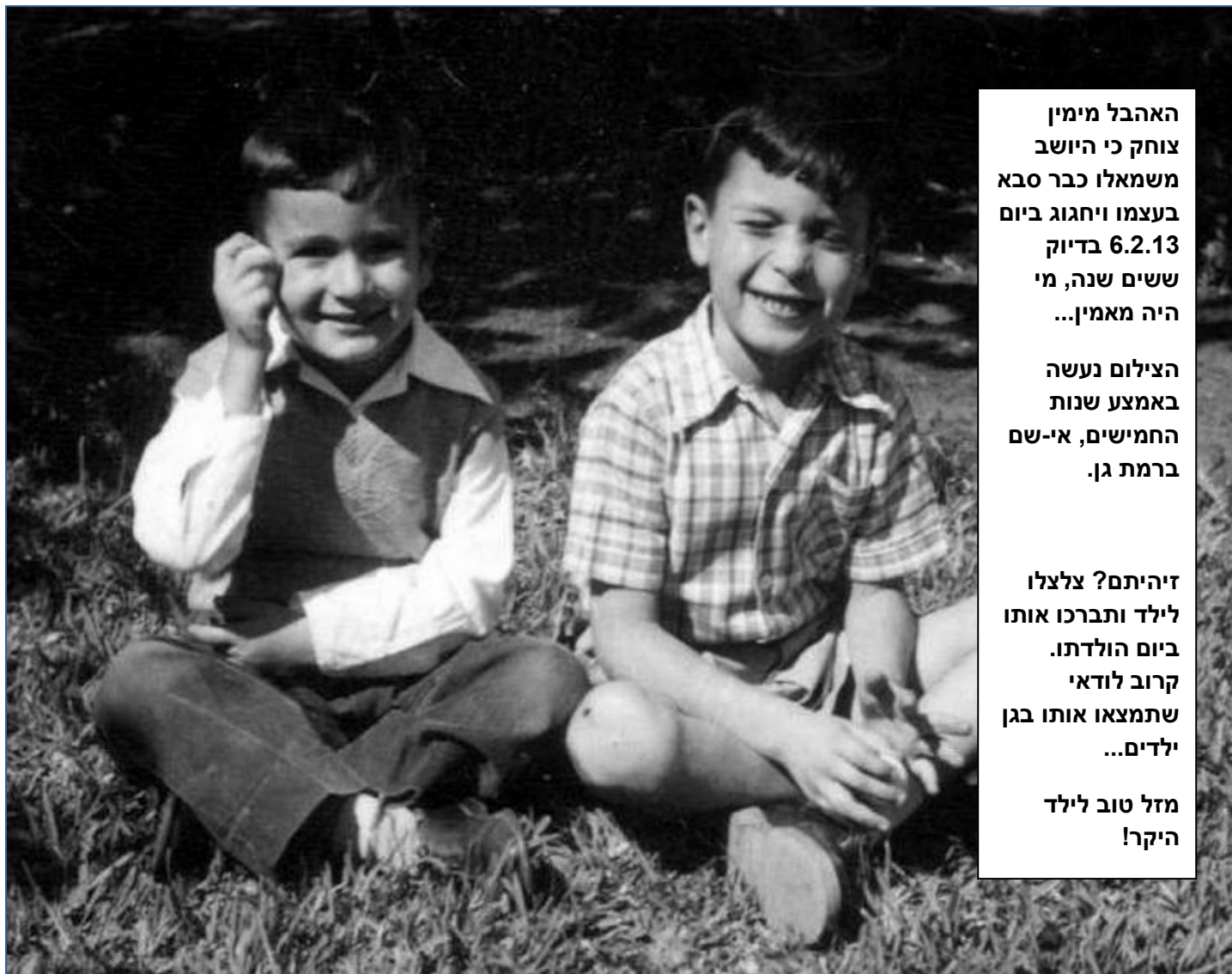
התמונות באדיבות רחל סגל, כמובן. האשה שהייתה אתו תמיד. מותיקות מגדל-אשקלון אף היא. תודה!!!

הציירים וסמל העיר אשקלון

מרדכי קרוביצקי ושמואל טפלר היו תושבי אשקלון בראשית שנות החמישים. הם עיצבו שני סמלים לעיר אשקלון הצומחת בחולות מהם נבחר אחד בשנת 1951 ואושרר שנית ב-1959. לימים, קרוביצקי הצטרף לעיר חדשה אחרת – קריית גת - שם עשה חייל באמנות וגם לימד דורות של תלמידים. ציורו "שמשון" תלוי בקמפוס הנביאים והפתיע אותי בעת ביקורי במקום בחודש ינואר שחלף. חיפשתי מידע על סמלי אשקלון ולא מצאתי. במקום ישנה פינת הנצחה מרגשת ומרתקת על האיש וקורותיו.

אם מישהו יודע דבר על עבודתו הגראפית והאמנותית של קרוביצקי באשקלון – נשמח אם ישתף גם אותנו. החומר דרוש ל"מרכז המבקרים" המוקם בימים אלה בתחום המסגד שבעיר.

האהבל מימין
צוחק כי היושב
משמאלו כבר סבא
בעצמו ויחגוג ביום
6.2.13 בדיוק
ששים שנה, מי
היה מאמין...

הצילום נעשה
באמצע שנות
החמישים, אי-שם
ברמת גן.

זיהיתם? צלצלו
לילד ותברכו אותו
ביום הולדתו.
קרוב לודאי
שתמצאו אותו בגן
ילדים...

מזל טוב לילד
היקר!

נו באמת. פורים בלי
תמונה מבית הספר
כצנלסון?

תחילת שנות החמישים
עם המורה שלמה כהן.

עוד מתנה מאוצרו של
יאב גולסט. תודה!

1956 תשט"ז כיתה ה'
- מאוסף מאיר דינר
ליד "כיתות הלימוד"

1959 תשי"ט כיתה ז'

1957 תשי"ז כיתה ה' – ליד "כיתות הלימוד"

1958 תשי"ח כיתה ו' – בתוך "הכיתה"

לאן נעלמה הגננת??

מורדי אסייג

יהודית פלד הייתה גננת בגן 'שיטה' בשכונת שמשון ב' עד אמצע שנות השישים. היא נהגה לצעוד מדי יום מביתה בשמשון ג' לגן, דרך השטח החולי שהיה בתווך שבין בתי הספר, 'ארלזורוב', 'עוזיאל' ו'בן צבי'. לימים נבנה שם מתנ"ס 'וולדנברג'. גן 'שיטה' היה ממוקם בסמוך לבית זולוטוב 'הישן' צמוד לקן של תנועת 'הנוער העובד והלומד' ולא הרחק מבית"ס 'בן צבי'. בגן התחנכו ילדי השכונות הסמוכות.

בוגרי הגן זוכרים היטב את יהודית הגננת והשקעתה במהלך כל השנה ובעיקר בחגי ישראל ובימי הולדת. לגן התייצב מעת לעת, גד פרטוק הצלם, 'חמוש' במצלמתו, כדי להנציח את האירועים ולצרבם בזיכרון של כולנו. מעבר לשעות הפעילות בגן, יהודית נהגה לערוך ביקורי בית, כדי לסייע לילדים ממשפחות קשות יום. בשנת 1965 יהודית עזבה עם בני משפחתה את אשקלון ומאז קורותיה לא נודעו.

במהלך שנת 2012, הוחלט לארגן את כנס מחזור ו' של ביה"ס 'בן צבי' משנת 1972, לציון מלאות 40 שנים לסיום הלימודים. הוקם צוות הקמה שהחל במלאכת הארגון. נערכו פגישות תיאום שבמהלכן שקדו חברי הצוות על זימון כל בוגרי המחזור, סגל המורים והנהלה.

באחת הפגישות העלה חבר הצוות, רוני רום (רחמים), רעיון לזמן את יהודית פלד הגננת שחניכיה בגן 'שיטה', הוו גרעין שהמשיך לבית הספר 'בן צבי' בשנת 1964. חברי הצוות הגיבו בחיוב להצעה, אך מיד נשאלה השאלה המתבקשת, כיצד נאתר את יהודית בחלוף 48 שנים, כאשר פרט לשמה לא היה כל מידע אודותיה. מרבית המארגנים היו ספקנים וסברו שיהיה קשה לאתרה. בליבנו קיוונו שהיא בסדר ואיחלנו לה בריאות טובה ואריכות ימים באשר היא.

ימים אחדים לפני מועד הכנס נתבשרנו על ידי רוני רום, שעלה בידיו לאתר בסיועו של חוקר פרטי את כתובתה ומס' הטלפון של יהודית. אחזה בנו התרגשות רבה שהתגברה עוד יותר, כשנודע לנו שהיא תשתתף בכנס.

למפגש שהתקיים בספטמבר יהודית התייצבה ראשונה וסיפרה לנו בקצרה את קורות חייה. נודע שלאחר שעזבה את אשקלון, יצאה עם בעלה האגרונום לשליחות באיראן, בתקופה שהיחסים בין שתי המדינות היו מצויינים. כעבור מספר שנים שבה עם משפחתה ארצה והמשיכה להיות גננת ומפקחת גנים במרכז הארץ עד לפרישתה לגמלאות.

במהלך הכנס יהודית פגשה את הבוגרים, שבחלוף זמן כה רב, התקשתה מאוד לזהותם. היא הופתעה ממצגת התמונות שהוקרנה ובה תמונות רבות שלה ושל ילדי הגן. בהמשך נשאה ברכה מרגשת והבטיחה לשמור על קשר ולהשתתף בכנסים הבאים.

מלמעלה:

יהודית

מברכת בכנס

מורדי אסייג

רוקד בפורים

עם רחל

אדרי-כהן

רוני רום

[לשעבר

רחמים] עם

יהודית בחג

פורים

סוף טוב –

הכל טוב:

הגננת

האבודה

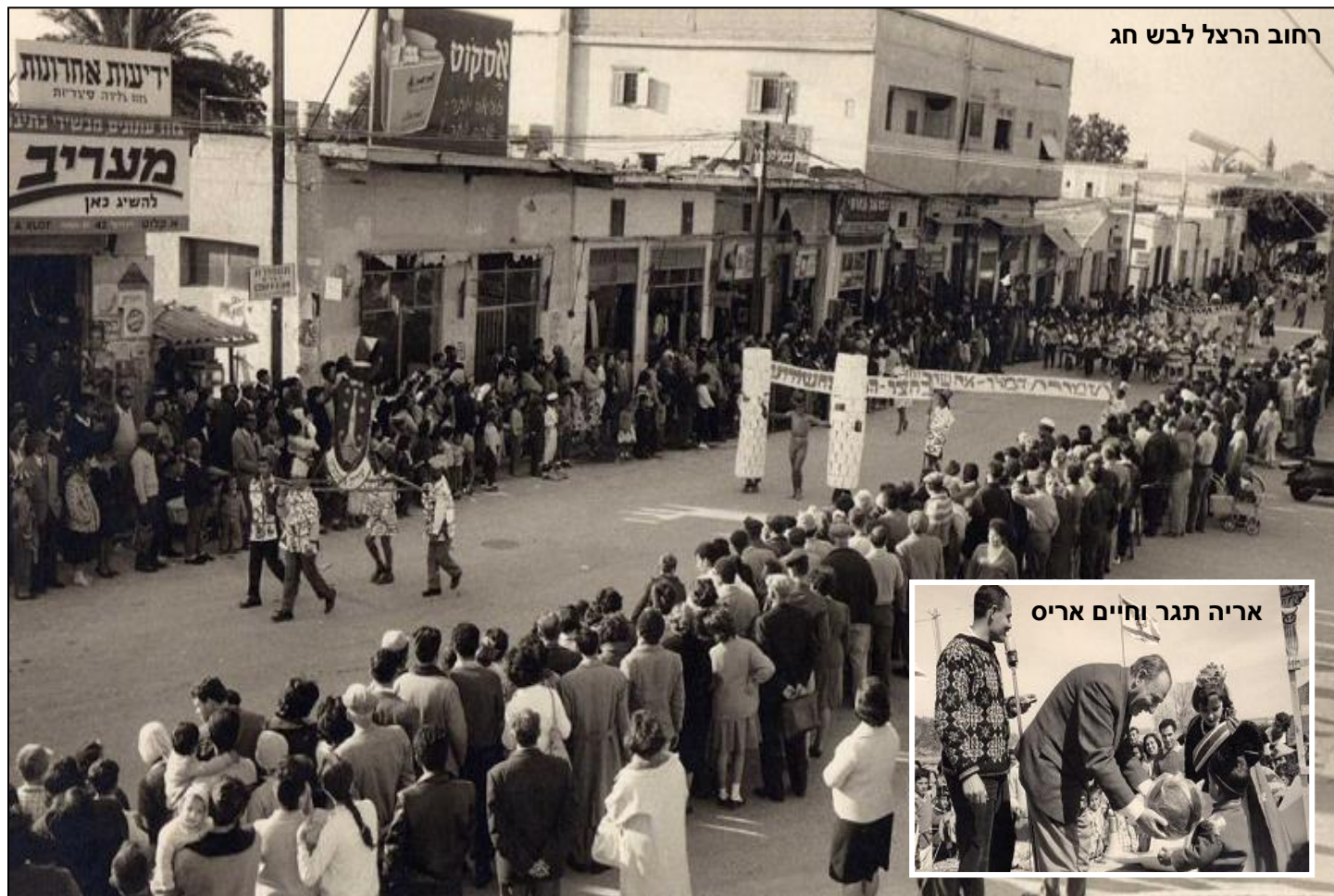
נמצאה

בריא

ושלמה...

רחוב הרצל לבש חג

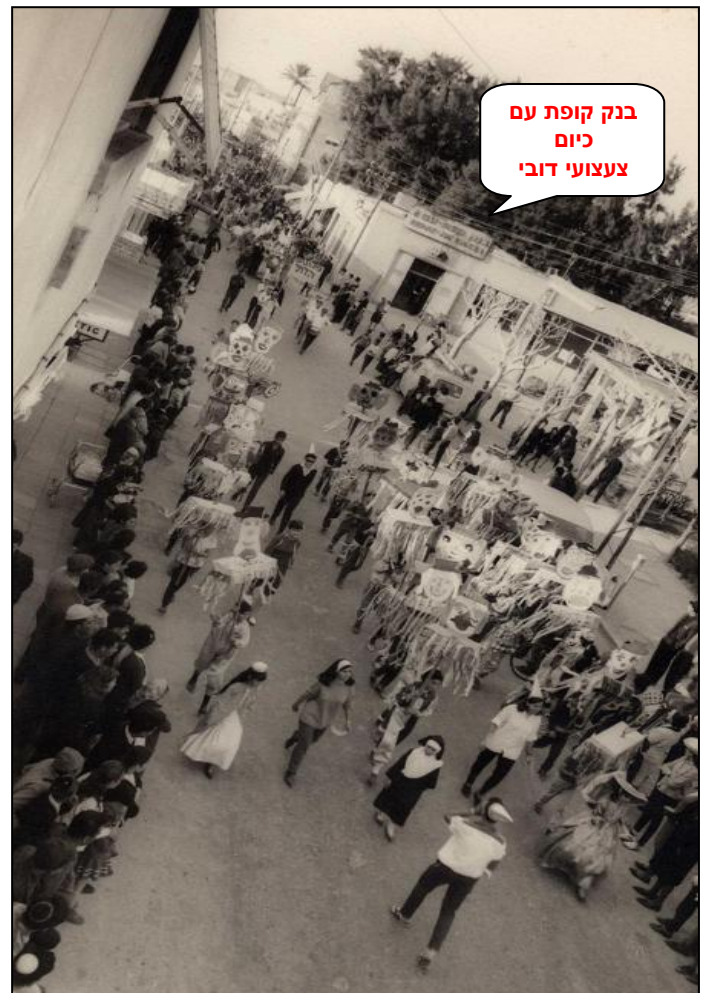
סיפורו של רחוב הרצל

לאחר כיבוש אשקלון, השמות לרחובות ניתנו בידי מזכיר הממשל הצבאי ואשתו: צילה ודוד אפל עליהם השלום. בלב העיר נבחרו שמות בעלי אופי לאומי, כמובן. הרצל, צה"ל, העבודה ומנהיגים ציוניים. רחובות קטנים קיבלו שמות צנועים יותר. **קבלו את הרצל - חוזה המדינה!**

לרגל האשקלודיע, שצעדה לאורך רחוב הרצל, [ראו מימין את בנק קופת עם, לשעבר מסעדת כסית], רחוב זה מקבל היום הסבר קצר על מקור שמו. בנימין זאב [תיאודור] הרצל נחשב לאבי הציונות המדינית בזכות ארגון קונגרס באזל והקמת התנועה הציונית בשנת 1897. הרצל גרס כי רק הקמת מדינה יהודית עשויה לפתור את מצוקת יהודי אירופה ובמסגרת מאמציו השתדל אצל הקיסר הגרמני והשולטן התורכי כדי לאפשר את הגשמת רעיונו הפוליטי.

הרצל נפטר ב-1904 בן 44. הוא אמר כי אם צוחקים מדבריו אז, הרי שחזונו יתגשם כעבור חמישים שנה. רבים ראו בו סוג של משיח חילוני והתנועה הציונית יצאה לדרכה. הקרן הקיימת נוסדה כמעט במקביל כדי לסייע בגאולת קרקעות הארץ והשאר היסטוריה. בחייו הקצרים הרצל הספיק לכתוב ספרים ומחזות ולהניע את עם ישראל לכיוון הבית ממנו יצא לגלות כאלפיים שנה קודם לכן. על כך כתב אימבר את השיר "התקווה" שהיה להמנון מדינת ישראל. רק שהמילים הוחלפו בחלקו. חפשו באינטרנט ותגלו את המקור.

בנק קופת עם
כיום
צעצועי דובי

**תנובה? בתהלוכת פורים?? ועוד עם דגלי המדינה...
סתם פרסומת סמויה...**

אפילו שמשון היה שם, עם העמודים...

תזמורת ראשונה באשקלון. כנראה 1954. אוסף ידל'ה ורחל סגל

מסיבת פורים באפריר 1954. באדיבות נאוה טפר - הלפרין

באדיבות מנחם צובל

נפל האסימון:

בזכות מאיר דינר

בגליון שיצא לאור לפני שנה – פורים תשע"ב – הובאה כאן תמונה מפורים 1956 עם ילדים מחופשים בין בתי אפריר. [משמאל] לא עלה על דעתי אז כי הצילום נעשה במקום ההוא דוקא כי **הבתים היו כיתות הלימוד בהם למדו הילדים**, לפני שנבנה בית הספר באפריר, שבמקור הייתה מועצה מקומית עצמאית בשם "אשקלון". רחוב זונאבנד, בו נמצא בית הספר היסודי כיום, נקרא אז רחוב הרצל. השם הוחלף כשאשקלון אוחדה בספטמבר 1955. עכשיו גם אני חכם...

לסיום ארועי פורים:
מדריך ילדים במועדון מנהל דוכן בפורים
בשנות השישים. מזהים??? אם לא -
ראו עמוד 10 שלפניכם!!!

שקדים וצימוקים

בגליון מספר 16:

הגדנ"ע
מכולת ראשונה באפרידר
האדם השלישי
פרידה מהשר שמעון פרס
יצוא תפוזים
ועוד...

סינמה פרדיסו במעברה...

אלי דגני זוכר מימי ילדותו. מבוקשים עדים:
נוספים ל"קולנוע" שאילתרו ילדים במעברה:
צללים של דמויות על בד לבן מתוח. הילדים
אפילו גבו מספר גרושים עבור החוויה. מי
מרים את הכפפה ויכול להרחיב על כך? חסר
לנו מידע לצורך המוזיאון החדש – מרכז
המבקרים – הנבנה והולך. אנא ליצור קשר!!!

הנער המפעיל דוכן
בפורים, לפני כמעט 50
שנה הוא... בני וקנין, ראש
העיר אשקלון כיום.
התמונה מאוסף חיים
אריס, באדיבות ברכה
אריס. רפרודוקציה של
פוטו יוסי את עוזי. חג
פורים שמח!

במוזיאון גוש קטיף החליטו כנראה שאין להם
צורך בחשיפה חינם בירחון זה שלנו ולכן הם
לא נראים כאן כפי שפורסם בגליון 14 ובזה
הסתיימה פרשת המוזיאון הזה כאן. למרות
זאת, הירחון צמח לעשרה עמודים בזכותכם.

להתראות בגליון 16!

מתנה מפתחיה עוזרוביץ'
לסיום הגליון מובאת תמונת המחזור
של בית הספר התיכון משנת 1966.
לראשונה מתפרסמת כאן תמונה עם
המנהל צבי מושקוביץ'. היסטוריה.
תודה לפתחיה!

